

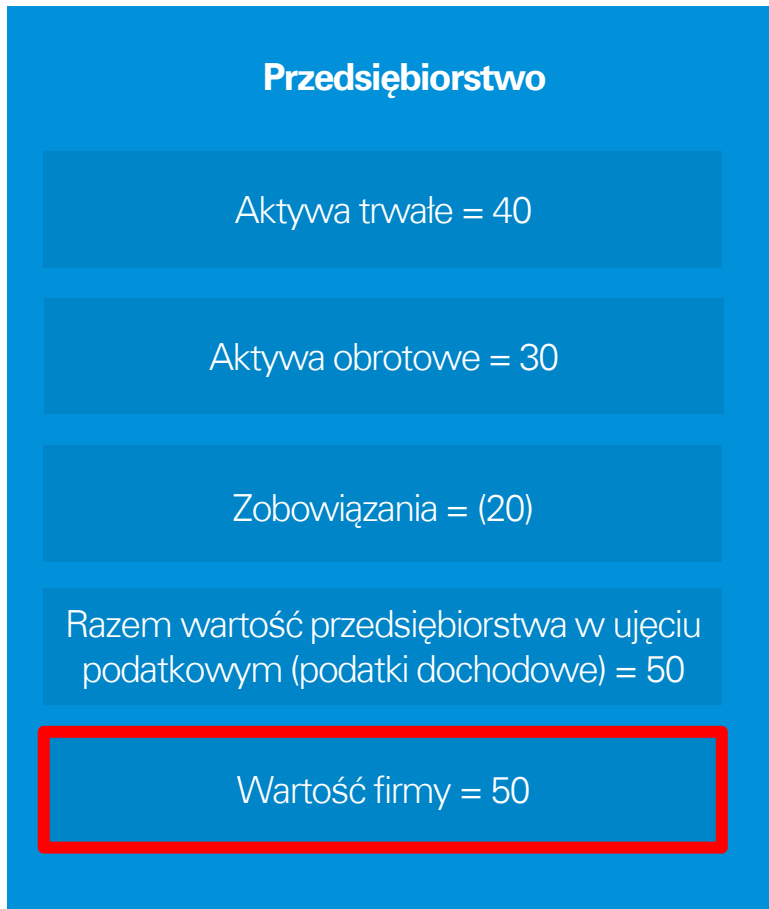

Podatek od czynności cywilnoprawnych a wartość firmy (*goodwill*)

4 czerwca 2022 r.

Przedmiot problemu (1)

Przedmiot problemu (2)

Kontekst ekonomiczny:

Określenie goodwill wskazuje, jaka część wartości przedsiębiorstwa wynika z jego nieujawnionych aktywów oraz korzyści z nabycia działającego już i generującego określone przychody zbioru aktywów

Przedmiot problemu (3)

Kontekst prawny :

Zbycie przedsiębiorstwa z perspektywy cywilnoprawnej oznacza zbycie zbioru składników (rzeczy i praw majątkowych) zatem przedmiotem opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych nie jest przedsiębiorstwo lub jego część, lecz poszczególne rzeczy i prawa majątkowe wchodzące w skład tego przedsiębiorstwa lub jego części (SN z 07.02. 2002 sygn. I CKN 572/00, Lex nr 53159)

Czym jest wartość firmy (1)

Stanowisko I – (wyrok NSA z 14 listopada 2018 r., sygn. II FSK 3253/16):

„Wartość firmy ("goodwill") wyrażająca się w różnicy pomiędzy sumą wartości poszczególnych rzeczy i praw majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa, a wskazaną w umowie i uiszczoną wyższą od tej sumy ceną jest związana z prawem własności, a korzystanie z tego prawa posiada niewątpliwie czynnik ekonomiczny. Wartość firmy ("goodwill"), posiada określoną, ustaloną przez strony wartość”.

A więc wartość firmy stanowi:

- renoma – „w przypadku, gdy przedsiębiorstwo nie cieszy się dobrą renomą nie jest możliwe uzyskanie przy sprzedaży lepszej ceny niż ta wynikająca z jej majątku rzeczowego, zaś potencjalna wartość firmy maleje”*
- prawo majątkowe - ponieważ może być „przedmiotem obrotu, czy jest więc zbywalne. Po drugie zaś (..) posiada ono dającą się określić wartość majątkową.”*

Czym jest wartość firmy (2)

§

Stanowisko II – (wyrok NSA z 28 czerwca 2018 r. (sygn. II FSK 1932/16):

Wartość firmy „jest (...) jedynie wartością ekonomiczną (sytuacją faktyczną wpływającą dodatnio na wartość przedsiębiorstwa) a nie prawem podmiotowym (zob. wyrok WSA we Wrocławiu z 31 stycznia 2017 r., I SA/Wr 1167/16).”

§

Wartość firmy nie stanowi:

- prawa majątkowego - ponieważ *przez pojęcie "praw majątkowych" rozumie się wszystkie prawa, które spełniają łącznie dwie przesłanki: po pierwsze prawa te muszą być zbywalne, a więc być przedmiotem obrotu (...) a po wtóre prawa te muszą posiadać określoną wartość majątkową”* zaś wartość firmy *„nie może być samodzielnie przedmiotem obrotu, albowiem nie ma cech zbywalności”. „Przedmiotem obrotu, czy jest więc zbywalne”. „Wartość firmy ujawnia się (aktualizuje się) dopiero w momencie sprzedaży przedsiębiorstwa. Nie istnieje zatem przed sprzedażą przedsiębiorstwa. Sprzedaż zaś skutkuje nabyciem translatywnym rzeczy lub prawa, tj. jej przedmiotem może być tylko to, co istnieje przed jej dokonaniem (zawarciem umowy sprzedaży) i co podlega sprzedaży.*

Uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego

**Uchwała Naczelnego Sądu
Administracyjnego z 21.02.2022 sygn. III
FPS 2/21:**

Wartość firmy stanowi:

- „Dodatnia wartość firmy (tzw. goodwill), rozumiana jako nadwyżka ceny nabycia nad wartością rynkową składników majątkowych przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, nie stanowi prawa majątkowego w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 111 ze zm.)”
- Skoro dodatnia wartość firmy nie może być przedmiotem obrotu (sprzedaży), to nie ma również cechy zbywalności. Przyjmuje się, że prawa majątkowe stanowiące mienie muszą mieć charakter majątkowy, czyli mieć wartość majątkową w obrocie bez względu na to, czy są zbywalne (mogą stanowić przedmiot obrotu), czy też są niezbywalne jako ściśle związane z określoną osobą, a także niezależnie od tego, czy mają za przedmiot rzecz.
- Wartość firmy (goodwill), a zwłaszcza wartość majątkowa, którą ona reprezentuje, nie może być przedmiotem sprzedaży jako czynności opodatkowanej na podstawie przepisów ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych.
- Goodwill nie jest ani rzeczą, ani prawem majątkowym, nie jest bowiem związany z żadnym uprawnieniem mającym swe źródło w przepisach prawa, jak również nie odpowiada mu żaden obowiązek świadczenia lub powstrzymywania się od określonych działań przez inne podmioty

Suplement

- ❑ Wartość firmy nie jest samodzielnym prawem majątkowym.
- ❑ Nawet gdyby w zakresie wartości firmy pozostawały niewydzielone jeszcze elementy praw majątkowych o ile na moment transakcji nie sposób ich wyodrębnić i określić ich wartości, to nie jest możliwe objęcie ich opodatkowaniem jako praw majątkowych.
- ❑ Z perspektywy norm konstytucyjnych - art. 217 Konstytucji RP - nie sposób zaakceptować podejście, które niezdefiniowany zbiór składników przedsiębiorstwa traktowałyby jako konkretny składnik mienia podlegający opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych.

Dziękuję

Mirosław Michna

*Doradca podatkowy,
radca prawny*

Partner, dział doradztwa
podatkowego

T: +48 12 424 94 09

E: mmichna@kpmg.pl

kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami.